

TALLINNA

POLÜTEHNIK

Nr. 33 (528)

XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNU KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 29. novembril 1968

Veel kord üliõpilase väärrikusest ja õppeasutuse aust

Veel kord seepärast, et mõned aastad tagasi kirjutasin «Tallinna Polütehniku» veergudel ligikaudu samasuguse artikli. Veel kord tuleb samal teemal rääkida seepärast, et vahepeal on üliõpilaste koosseis muutunud ja võib-olla nii mõndagi on jõutud ka unustada.

Kaigest minevikust alates on kõrgem õppeasutus olnud vaimsete jõudude koondumise teaduse tippsaavutuste, loova mõtlemise ja inimkonna progressi sünonüümiks. Kuigi tänapäeval eksisteerivad iseseisvad uurimis-instituudid, säilitavad kõrgemad õppeasutused oma juhtiva koha teaduse arengus ja teadusliku kaadri ettevalmistamisel. Nii NSV Liidus, tervikuna kui ka meie vabariigis töötab pool teaduslike töötajate üldarvust kõrgemates õppeasutustes.

Kõrgemal õppeasutusel on see- ga auväärne koht teaduse maailmas ja see auväärne koht esitab suuri kohustusi. Olla kõrgema õppeasutuse täieõiguslikuks liikmeks kas õppejõuna või üliõpilasena, tähendab kanda seda kohustust ja jagada koos kogu kollektiivi liikmetega vastutust. Kõrgema hariduse omandamine pole kohustuslik ja seetõttu igaüks, kes on endale võtnud üliõpilase austava nimetuse, on teinud seda vabatahtlikult ja koos sellega võtnud endale sellest tuleneva vastutuse.

Üliõpilasaastate jooksul leiab aset sügav isiksuse kujunemine, mida soodustab erinevate erialade tundmaõppimine, loomise rõõm ja elav kontakt õppejõudude-teadlastega. Nii nagu ema annab kasvavale lapsele osa endast, nii saab ka iga instituudi üliõpilane osa kollektiivi vaimsest jõust. Seepärast, ja mitte juhuslikult, nimetatakse oma õppeasutust *alma materiks* — toitevaks emaks. Selle *alma materi* juurde tullakse kogu elu jooksul ikka ja jälle tagasi ja ikka jätkub tal jõudu heaks nõuandeks, konkreetseks abiks ja ka rõõmsaks meelelahutuseks. Meie instituut on andnud üle kaheksa tuhande kaheksa lõpe-

taja ja kord aasta või kahe järel tullakse kokku erialade kaupa, et vahetada mõtteid üliõpilaspõlvest, kohtuda endiste õppejõududega ja arutada uusi probleeme. Tegelik elu oma toimetuste ja muredega on pannud igapäevaste oma koorma, kuid austusest oma *alma materi* vastu leitakse sinna alati tee ja vajalik aeg.

Tänane üliõpilane on alles kujunemisejärgus. Ta pole suutnud omandada kõiki õppeasutuse traditsioone ja kombeid. See ei vabasta teda aga nende traditsioonide austamisest. Kui te olete kutsutud kulla mõnda perekonda ja teile ei meeldi näiteks sealne mööbli paigutus, siis ei anna see teile ometi õigust mööblit oma tahtmise järgi ümber asetada. Kuigi me pole usklikud, paljastame ometi kiriku kui arhitektuurse mälestusmärgi külalastamisel pea. Me ei tee seda usulisest veendumusest, vaid lugupidamisest traditsiooni vastu. Üliõpilasmütsi kandev inimene või õppeasutuse üritust kaasatgev üliõpilane ei ole mitte ainult tema ise, vaid osa instituudi kollektiivist, osa sellest vastutusest ja kohustusest, millest varem oli juba juttu. Seda elementaarset tõe ei suudeta kahjuks alati meeles pidada. Lausa häbi on vaadata autobussis või trammis, kus üliõpilasmütsis noormehed on kändlalt vallutanud istekohad, kuid samaaegselt naised või eakad mehed seisavad püsti. Kui teie ise ei taha istet pakkuda, siis teie kui üliõpilane peate seda teema. Seda nõuab teie kui üliõpilase seisund ja kohustus oma õppeasutuse vastu.

Kahjuks esineb veel üksikuid fakte, kus üliõpilastel tekib arusaamatusi militsaattöötajatega ja peamiselt alkoholi kuritarvitamise tõttu üliõpilaste poolt. Ka siin unustatakse, et te pole ainult teie ise, vaid lugupeetud õppeasutuse üliõpilane.

Rääkides üliõpilase väärrikusest ja õppeasutuse aust, ei saa mööda minna ka sellisest üliõpilasuritusel nagu tõrvikrongkäik. Tõrvikrongkäigu komme

on vana ja ilus traditsioon. Ta eesmärgiks on demonstreerida üliõpilaste ühtekuuluvust rahvaga, kõrget distsipliini ja usatavust ühisele üritusele. Ma olen näinud üliõpilaste tõrvikrongkäike mitmel maal ja nad on jätnud alati sügava mulje oma kõrge organiseerituse poolest.

Kahjuks ei saa seda öelda meie üliõpilaste poolt korraldatud rongkäikude kohta. Eelkõige jääb puudu üliõpilasväärrikuse tunde. Lonkiv hulk pole mingisugune organiseeritud kollektiiv. Kui siia veel lisada, et mõni üliõpilane püüab hüüda kahtlase väärtusega taravmeelsusi või laulda laulu, mille koht võiks olla paadunud joodikute seltskonnas, või mis on hoopis võõrad meie ühiskonnale, siis tekib heast üritusest kahjuks üldmulje, mis instituudile au ei tee.

Me pole kohanud üliõpilast, kes oleks rahul sellise tõrvikrongkäigu organiseerimisega. Otse vastupidi, avaldatakse nõrdimust viletsa organiseerimise pärast, mis oodatud emotsionaalse efekti asemel jättis ebameeldiva järele. Aga miks see nii oli? Jälle leidsid neid, kes unustasid, et ta ei saa olla ainult tema ise, vaid kollektiivi liige — nõukogude üliõpilane.

Ma olen praegu sihlikult vastandanud ise ja kollektiivi liikme mõisteid. Loomulik on, et igaühe tema ise ja kollektiivi huvid ühtu. See ei tähenda isikupärasuse positiivsete omaduste nivelleerimist, vaid negatiivsete omaduste kaotamist, mis on vastuolus kollektiivi huvidega ja üldtunnustatud käitumisnormidega. Et seda saavutada, on tarvis enesekasvatust, lugupidamist kaasüliõpilaste ja õppeasutuse traditsioonide vastu. Igal üliõpilasel tuleb sügavalt analüüsida, mis tema iseendas ei ühtu kollektiivi tõekspidamisega ja meeles pidada, et ta ise on võtnud endale kohustuse hoida üliõpilase väärrikust ja oma instituudi au.

A. AARNA, TPI rektor

Ajamimeeste konverentsil Tbilisis

Automatiseeritud elektrienergia uurimisel ja loomisel saadud tulemusi ning edaspidiseid perspektiive arutati hiljuti V üleliidulisel konverentsil Tbilisis. MEI rektor prof. M. Tšilik'in märkis oma ettekandes, et kommunismi materiaalse baasi loomisel on otsustav tähtsus tööviljakuse pideval tõstmisel. Tööviljakust pole aga võimalik lõpmatult tõsta, täiustamata tootmise tehnilist baasi ja selle elektrivarustust.

Tööviljakuse ja elektriga varustatuse vahel on selgelt jälgitav proportsionaalne sõltuvus. Tootmises kasutatud kilovatt-tundide arv aastas ja toodang (rublades) aastas ühe töötaja kohta 1940. a. suhtes on kasvanud samade seaduspärasuste järgi.

On täiesti mõistetav kogu tootmise «energetiseerimine», selle küllastamine uute võimsustega.

Kaasaegses tööstuslikus tootmises on domineeriv osa elektrienergia kasutamisel, mida muundatakse valguseks, soojuseks, keemiliseks ja mehaaniliseks energiaks. Viimane moodustab umbes 60% kogu Nõukogude Liidu elektrienergia toodangust ja on seega kogu tööstuse energeetiliseks aluseks. See elektrienergia ratsionaalse töökorraldamise ja optimeerimise vajadus on väljaspool kahtlust.

Konverents märkis ära perspektiivseid töid elektrienergia teooria valdkonnast: mittelineaarsete süsteemide uurimine, modelleerimine, diskreetsete andurite kasutamine, ekstremaaljuhtimine, protsesside optimeerimine piiratud koordinaatidega süsteemides jne.

Rida ettekannteid esitas ka klassikalise elektromehaanika valdkonnast. Elavat huvi ja resonantsi tekitas MEI teadlaste ettekanne mitmemassiliste süsteemide liikumisest, mis on seotud elastsete võllide ja lühisturite abil. See ülesanne esineb näiteks ekskavaatorite pöördemehhanismide elektrienergia projekteerimisel.

Konverents märkis suuri edusamme alalisvoolu türistorajamite arendamisel. Praktiselt on siin suuremad raskused juba ületatud ja võib rääkida reguleeritava väljundpingega türistorajamite tüüpilahendustest ajamitele võimsusega kuni 100, 500 ja 1000 kilovatti.

Raskem olukord valitseb praegu sagedusmuundite loomisel reguleeritava asünkronajami vajaduste rahuldamiseks, kuigi selle probleemiga tegeleb suur hulk uurimisasutusi.

Suurt huvi pooljuhtide vastu iseloomustab kas või see fakt, et konverentsil kuulatud umbes 500 ettekandest üle poole oli pühendatud türistorajamite probleemidele. Mõnes sektsioonis ulatus see protsent 80-ni.

Konverentsi töö toimus 11 sektsioonis, mis hõlmavad sisuliselt kõik tähtsamad rahvamajanduse harud. Kaks neist käsitlesid elektrienergia, juhtimisvahendite ja süsteemide üldteoreetilisi küsimusi, mis ei välistanud sugugi teoreetiliste tööde esitamist ka üksikute tööstusarude sektsioonides. Vaadeldi automatiseeritud elektrienergia probleeme metalliõikepõrkkidele, üldtööstuslike mehhanismidele, valtspinkidele, määmmehhanismidele, pabriki- ja kinolindi masinatele, keemiatööstusele, kõrghajumehhanismidele, põllumajanduslike mehhanismidele

reetilisi küsimusi, mis ei välistanud sugugi teoreetiliste tööde esitamist ka üksikute tööstusarude sektsioonides. Vaadeldi automatiseeritud elektrienergia probleeme metalliõikepõrkkidele, üldtööstuslike mehhanismidele, valtspinkidele, määmmehhanismidele, pabriki- ja kinolindi masinatele, keemiatööstusele, kõrghajumehhanismidele, põllumajanduslike mehhanismidele

Konverentsi kõnetoolis on Jühan Laugis.

ning tekstiili- ja kergetööstuse masinatele.

Kõigi sektsioonide tööd läbis põhiidee — uue tehnika juurutamine range majandusliku efektiivsuse arvestamata. Uue tehnika vahendite rakendamisel on esinenud ülepea — pahatüüpi püütakse häid lahendusi asendada pooljuhtidele rajatud skeemidega, millised vastavad küll «moejoonele», kuid pole täna veel küllalt töökindlad.

Allakirjutanu võttis osa ainult üldtööstuslike mehhanismide automatiseeritud elektrienergia sektsiooni tööst, kuigi huvitav teematika oli ka teistes sektsioonides.

Põhjalikult analüüsiti kraana- de, liftide ja vooltranspordi mehhanismide ajamite nii energeetilisi kui ka küberneetilisi aspekte. Nii näiteks püüti rakendada massilise teenindamise teooriat kõrghoonete transpordi organiseerimisel, et vähendada reisijate ooteaega. Liftide tööd koordineerib sisuliselt eriotstarbeline arvutusmasin, mis töötab läbi kogu informatsiooni kabiinide asupaiga ja käskluste kohta ja juhib liftide tööd, kasutades mäluadmesse salvestatud informatsiooni.

Sel põhimõttel juhatakse «Kone» lifte, milliseid nimetati konverentsil «mõtlevateks liftideks».

Tähelepanu keskpunktiks olid alalisvoolu elektrienergia kontaktivabad juhtimissüsteemid, mis võimaldavad pöörlemiskilrust laias diapasoonis reguleerida.

(Jürg lk. 2.)

Kes teeb nägusaima embleemi?

EÜE-69 laiendatud staabi otusega kuulutatatakse välja konkurss maleva uue käise-embleemi saamiseks. Embleemi originaalsuurus võib olla kuni 5x5 cm, kuid mitte vähem kui 4x4 cm. Teostada tuleb see maksimaalselt kolme värviga. Sealjuures jätab žürii endale õiguse koos autoriga muuta värvide kombinatsioon vastavalt vormi materjalile ja värvile. Eritingimusena peab olema embleemile mahutatud tekst: «Eesti Üliõpi-

laste Ehitusmalev» ja aastaarv «1969».

Embleemi kavand tuleb esitada originaalmõõdus 1:1 koos joonistega eraldi kliiseede jaoks iga värvi kohta mõõdus 2,5:1 (must-valge).

Parim kavand kuulub premeerimisele 30 rubla suuruse summa. Sealjuures jätab žürii en-

dale õiguse jagada 2—3 võrdvõimelise töö puhul preemiasumma ümber.

Ideekavandid esitatakse märgusõna all. Eraldi ümbrikus tuleb lisada andmed autori kohta — õppeasutuse, ühiselamu või kodune aadress ning ees-, isa- ja perekonnanimi.

Konkurssile esitatakse tööd saata 28. veebruariks 1969 aadressil:

Tallinn, Võidu väljak 7, ELKNU Keskkomitee, EÜE Keskstaap.

Ümbrikus kirjutada: «EÜE embleemi konkurss».

EÜE KESKSTAAP

Sügisene tammepuu Kadriorus.

Nikolai Sarubini foto

«KUS PEITUB VIGA?»

Kus peitub viga? Mina küsiks, milles peitub põhjus?

Alustan vastusega artikli lõpu lisatud toimetuse küsimusele: «Kellel on õigus?». Minu arvates on õigus kõigil (peale üliõpilase I ja õppejõu N), kellel suuremal, kellel vähemal määral.

Toodud põhjusi on palju, kuidagi kaugelki mitte kõik. Hakkan kinni mõnest ütlemistest.

Miks ei ole ma nõus õppejõuga N? Aga sellepärast, et õpetamise programmeerimine ei lahenda vaatluse all olevat küsimust. Üliõpilase I kommenteerimine on aga täiesti ülearune.

Alustaksin dekaanist S. Oelda, et rühmajuhendaja ei ole suutnud tagada rühmas rahuldavat õppeedukust, on samaväärne sel-

lega, et teaduskond või instituut ei ole seda suutnud.

Tegelen õhtuste ja kaugõppe üliõpilastega. Tihti olen kuulnud nende suust põhjenduseks oma teadmiste vähesusele: «Olin kaua aega komanderingus ja ei saanud õppida.» Tõsi küll, päevaste teaduskondade üliõpilased ei käi komanderingutes, aga selles polegi põhjus. Eeltoodud lause kinnitab ainult seda, et üliõpilane pole õigesti kasutanud olemasolevat aega! Ta kas ei oska seda teha või ei taha.

Sõnaga on vana üliõpilasi (ka terveid kursusi) andata auditoriisest tööst vaba aja ratsionaalsel planeerimisel ja hiljem kontrollida nende plaanide täitmist.

Õppejõule K — Teie loengutel ei valitse distsipliin! Üks põhjus

2. detsembril astub meheikka NLKP ajaloo kateedri dotsent August Sunila. Tema kohta võib öelda, et ta on mehetegusid teinud juba enne, kui tal see iga kätte jõudis.

Tema kätte rammu ja targa peamõistust on tunda saanud kodusalla Seliste põllud Pärnumaal ja Tartu Riikliku Ülikooli Ajaloo-Keelleteaduskond, samuti ka partei ajaloo teaduslik nõukogu, kus ta 1962. aastal kaitses kandidaadid väitekirja.

Tema sõjamehete viis kuni polgukomissarini ja ta andis fashistidele vatti nii Velikije Luki all kui ka Eesti territooriumil.

Tal on terve rida suuri ja väikseid trükitud avaldatud teaduslikke töid, mille loetelu võtaks en-

da alla kogu «Tallinna Polütehniku». Kuid eriti spetsialist on ta Saaremaa «puumaa» meeste ja detsembril relvastatud üles-tõusu alal.

Alates 1963. aasta kevadest kuulub August Sunila Tallinna Polütehnilise Instituudi rohkearvulisse õppejõudude perre. Selle aja jooksul on ta pidanud üle poole tuhande loengu ja eksamineerinud ligi kaks tuhat tudengi.

Ta on teinud tõhusat metoodilist tööd, rikastanud ise teaduse valdkonda ja juhendanud selles liinis ka tudengeid.

Aktiivselt võtab August Sunila osa ühiskondlikust tööst: peaaegu pidevalt on olnud parteialgorganitsatsioonide büroo liikmelis või sekretäriks, loeb loenguid üle kogu vabariigi.

Kõikides iseloomustustes nenditakse, et A. Sunila on kõrge kvalifikatsiooniga hästi ettevalmistatud, printsiipselt nõudlik õppejõud. Teeb iga päev suurt tööd üliõpilaste marksistlik-leninliku maailmavaate kasvata-misel. Kõige selle juures on ta suutnud jätta nooreks nii hingelt kui välisuselt.

Soovime, et Su üllas töö jätkuks veel Fümneid aastaid!

KATEEDRI KOLLEKTIV
Toimetusest: Meheas oli ta meie arvates juba ammu!

«Teadmine, missugused peaksid asjad olema iseloomus ab tarka inimest; teadmine, missugused on asjad tegelikult, iseloomustab kogenud inimest; teadmine, kuidas asju paremaks muuta, iseloomustab geniaalset inimest.»

Denis Diderot.

Ma ei tea päris täpselt, kuidas on meie instituudis, lood tarkade inimestega (geniaalseltaga on asi vist üpris kehv), aga kogenud inimesi tundub küll päris hea hulk olema.

A. Tümanok sai oma lakoonilisi ülestähendusi tehes hakkama kena kindaviskamisega kolleegidele ja kogu instituudi perele, et ühiselt «Tallinna Polütehnikus» meie tööd ja tegemisi (kõige laiemas mõttes) veidi lahata. Et iga asjaosaline võiks oma mõtlemised lagedale tuua, vahast jõuab siis ka tööle veidi lähemale, sest nagu öeldud — on meil geeniustega ikkagi üsna kehv lugu.

Jämedas laustus võttes tuleks süü jagada kolme kaasosalise vahel:

1. Keskkoolilõpetajad oma kooliga.
2. Meie (s. t. üliõpilased, õppejõud ja muudugi ka ebalooõiliselt järjestatud programmid).
3. Inseneri ja teadusliku töötaja elukutse.

Järgnevalt püüaksin neid kolme probleemi eraldi (kuivõrd neid üldse lahutada võib?) veidi lahata. Kõik järgnev on ainult mõtteid ja mõned vähesed kogemused, kuigi nimetatud probleeme vajaksid ilmselt hoopis tõsisemat teaduslikku uurimist.

Keskkoolilõpetaja, vaeseke, seisab pärast küpsust tunnistava paberi kättesaamist nagu kitsal rannaribal mere ja metsa vahel. Mida teha, kas hüpata merre või minna metsa? Meid huvitab, kui ta otsustab mere kasuks, ja see, kuidas ta seda teeb. Meri on suur ja lai, seepärast tuleb otsida koht, kuhu oleks kõige sobivam hüpata. Kui arvame, et tal on koha suhtes vabad käed valiku tegemiseks, siis me mitte alati ei ole päriselt märki tabanud. Võimalus vett varbaga proovida ei tule arvesse (sisseastumiseksamitelt mitteedasipääsemist ei loe ma siin varbaga proovimiseks), sest tavaliselt ei kavatses ka tudengikandidaat seda (kuigi tihtipeale see nii välja kukub). Sisseastumiseksa-

mid edukalt sooritanu otsused on palju kindlamad (no kui ma juba sees olen, siis siia ma ka jään), sõltumata sellest, millisesse alljärgnevasse ossa ta kuulub.

Nii on meil sügisel esimene kursus üsna kirju:

esiteks — need, kes on teadlikud oma erialast ja evivad kindlat soovi antud alal spetsialistiks saada (väga paljud neist on nimetatud erialal juba töötanud või lõpetanud äsja tehnikumi);

teiseks — need, kes ei leidnud sobivat eriala või kel ei olnud väljavalitud erialale pääsemine mingil põhjusel võimalik ning kes otsustasid antud erialal kõrgema kooli läbi teha, kusjuures neil oli kindel soov edasi õppida;

kolmandaks — igasugused juhuslikud regelased. Muide neid viimaseid ei maksa nii väga alahinnata, sest siia ei kuulu mitte ainult need, kes tulid nimetatud erialale sellepärast, et seal väike konkurss oli. Ilmselt olid selleks mõned muud põhjused (näiteks — mõni hea sõber läks ja endal polnud ka mingit kindlamat eriala välja valitud).

Õige on ka see, et tuleb küllaltki palju neid, keda abiturient U «igavesteks lchedeks» nimetab.

Iga nimetatud grupi puhul, eriti aga esimese puhul, on ka neid, kes keskkoolis olid keskised või isegi alla keskmise õpilased, kuid üliõpilastena näitavad küllaltki häid tulemusi.

Näib, et keskkoolilõpetajad tunnevad kehvasti edasiõppimise võimalusi, veel kehvemini aga seda, mida üks või teine eriala endast kujutab (sel rindel võib-sime meie ise midagi ära teha). Hoopis kehvasti tunnevad nad instituudi töökorraldust. Kui verivärsked tudengid viimast varakult tundma õpivad, on hea. Aga tihtipeale ei käi see asi sugugi nii karmestini ning instituut on sunnitud ta üle parda heitma. Põhjused, miks värsked tudengid ei suuda instituuti ellu sisse elada, tulenevad töö ja vaba aja erinevustest sissejuurdunuga.

Võib-olla olekski käesolev artikkel kasulik keskkoolilõpetajatele kui tudengitele. Üliõpilaste ütlemissed, mis A. Tümanok on kirja pannud, on kõik tuttavad, kõiki neid olen isegi kuulnud, mõnda — kui mitte öelnud, siis kindlasti mõelnud.

Pessimistlik õppejõud T ütles välja järgmise mõtte: «Vastu võetakse nii nõrgad üliõpilased, et paremat õppeedukust on raske oodata.» Tolles mõttes on kindlasti oma töetera sees. Instituudil on ette nähtud vastu võtta ühele erialale kindel arv üliõpilasi — ja võetaksegi. Kui ei saa esimese korraga kohti täis, tehakse täiendav konkurss. Enamasti saadaksegi nõnda kohad täis.

Et asi päris õige pole, selle kohta annab tunnistust ka igasse Mustamäe õppekorpusesse paigutatud plakat, mis kutsub esimese kursuse üliõpilasi, kes said füüsika sisseastumiseksamil 55 punkti, konsultatsioon-loengutele. Kas see on normaalne nähtus?

Kas ei tasuks vaagida mõtet, et erialale, kuhu tung on suurem ja ilmselt on seal ka tase kõrgem, võetakse vastu rohkem üliõpilasi, kui ette nähtud, seda erialade arvel, milliste täituvus on halb? On ilmne, et eksmatrükuleeritavate protsent sel juhul väheneb. Muudugi ei tohi mõelda minna raskustest, mis selliste lisagruppide puhul teatud eriala kateedrite ja õppejõudude ette kerkivad. Samal ajal tuleks uurida põhjuseid, miks mõned erialad on ebapopulaarsed. Kui selleks põhjuseks on tolle eriala inseneride ja teaduslike töötajate madal töötas, siis ma ei näe põhjust, mispärast instituut peab pead mürdama ja oma näitajaid alla viima. Kui riik vajab sel vähepopulaarsel alal spetsialiste, siis on ta kohustatud inimeste huvi selle ala vastu tõstma. Kuna meie kõik oleme selle riigi liikmed ja töötame ühise ürituse heaks, siis oleme meie kohustatud vastavatele organitele selgitama, missugused on põhjused, mis takistavad meie normaalset tööd. Ei maksa arvata, et ma eitan teiste põhjuste olemasolu — neid tuleks lähemalt nentida. Ma usun, et kui viimast kursuse B erialal on praegu seitse tudengit ja vastu võeti 25, siis oleks seal samapalju tudengeid ka juhul, kui vastu oleks võetud vaid 15 tuhevamat.

Oleks vajalik praktiseerida vestlusi üliõpilaskandidaatidega enne vastuvõtukomisjoni otsust, nagu seda tehti käesoleval aastal TRÜ-s.

T. METSVAHI,
ET-71

(Lõpp ajalehe järgmises numbris)

Ajamimeeste konverentsil Tbilisis

(Algus lk. 1.)

Erilist huvi äratas staatliline türistormuundi, mille impulsside sagedust reguleeritakse laias diapasoonis ja mis võimaldab ajami rekuperatiivset pidurdamist. Niisugust ajamit võimsusega 4000 kilovatti on edukalt katsetatud elektriveduril Tbilisi—Hašuri teelõigul ja kuulub lähemal ajal juurutamisele.

Ettekande elektronmagnetiliste pumpade staatliliste ja dünaamiliste režiimide analüüsi kohta sulametalli transpordi süsteemides esitas TPI elektriamite kateedri vanemõpetaja Juhan Lau-g's.

Huvi selliste süsteemide vastu hakkab kasvama ka ajamimeeste hulgas, nagu seda märgiti plenaaristungil.

Konverents võttis vastu üksik-

asjalise otsuse. Sellel pole küll seaduslikku jõudu, kuid see annab uued suunad ja eesmärgid vastava ala spetsialistidele. Konverentsi ettekanded kirjastatakse neljaköitelises kogumikus 1969. aastal.

Vabal ajal tutvusime Gruusia pealinna imetusväärsete ajalooliste paikadega. Neid kohtade seal igal sammul. Tbilisis on ajalugu kõrvuti tänapäevaga — uus elamurajoon Saburtalo, impo-santne võõrastemaja «Iveria», metroo jne. Jäi veendumus, et grusiinlased oskavad hinnata oma kodumaa mineviku, oleviku ja ka tulevikku.

H. TIISMUS, elektriamite kateedri juhataja

Jätkuvad väljaanded TPI raamatukogus

Jätkuvad väljaanded moodustavad ajakirjade ja ajalehtede kõrval ühe osa perioodikast. Erinevalt teistest perioodilistest väljaannete liikidest ilmuvad nad kindla perioodilisusega vastavalt materjali kogunemisele. Jätkuvate väljaannete all mõistetakse:

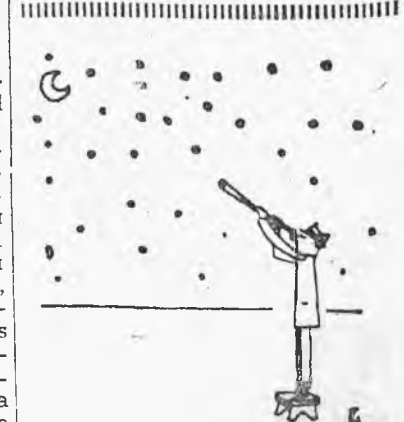
1) teaduslike uurimisasutuste, ühingute, kõrgemate õppeasutuste jne. poolt väljaantavaid materjale, mille pealkirjas on tüüpilised sõnad: «Tруды, ученые записки, transactions, annales, práce, Veröffentlichungen» jne., ja ilmuvad ühise üldpealkirja all üksikute nummerdatud köidetena, annetenä jne.

2) pidevalt tegutsevate organisatsioonide nummerdatud teaduslikud temaatilised kogumikud. Sellesse rühma kuuluvad ka vabariiklikud ametkondadevahelised kogumikud (Межведомственные республиканские сборники).

Kujundatud on jätkuvad väljaanded mitmesuguselt: ühtedel esineb ainult üldpealkiri (näiteks Всесоюзный научно-исследовательский институт по машинам для промышленности строительных материалов. Труды института, вып. 6, Л., 1966, või Литовский математический сборник. Т. 7, № 2. Вильнюс, 1967). Andmeid selliste väljaannete olemasolust raamatukogus on võimalik saada ainult lugemissaalis asuvast jätkuvate väljaannete kataloogist väljaandva asutuse nime järgi, temaatiliste kindla pealkirjaga kogumike puhul aga pealkirja järgi. Teistel väljaannetel on üldpealkirja kõr-

val tiitellehel veel autorid ja nende tööde pealkirjad (näiteks Ленинградский политехнический институт им. М. И. Калинина. Труды ЛПИ. № 288. Экономика и организация машиностроительного производства. Л., 1967, või Труды Математического института им. В. А. Стеклова. 99. Д. Е. Меншов. Пределы неопределенности по мере тригонометрических и ортогональных рядов. М., 1967). Seda tüüpi materjali leiame peale jätkuvate väljaannete kataloogi ka abonemendis asuvatest kataloogidest (autori, selle puudumisel aga pealkirja järgi) nagu tavalisi raamatuid.

E. RAAS

Taevakehadele lähemale (Saksa DV)

ASJA ANNAB JU PARANDADA

Me kõik oleme juba ammu nõustunud sellega, et üliõpilaskohvik pole laiduväärne koht. Seal veedetud veerandtund kange oahõvi juures jutu puhudes või ajalehti lugedes mõjub kindlasti kõigile värskeendavalt. Väga mõnus on sellises kohas aega parajaks teha ja pealegi tekib niisuguses miljõus kuhjaga häid ideid. Nüüd siis asja juurde. Meie instituudil on olemas oma PIKO — elne-

lud-kohvik. Ta tegutseb juba palju aastaid, aga kahjuks pole eriti populaarseks muutunud. Milles siis küsimus?

Kas tõesti on tegemist kuivade tehnikahoolikooli tudengitega, kes ei oska lugu pidada mõnust kohvikust või on siiski põhjus kuski mujal? Tundub, et tehnikamehed head ja hubast kohvikut ära ei põlga, kuid halvast ning ebapopulaarsest kohvikust käivad küll kaarega mööda. Ja kui kellegi käest küsida, miks ta vabal õhtupoolikul sammud ikka kesklinna poole seab, siis on vastuseks uus küsimus: kuhu siis ikka minna? Ometi annab ju asja parandada. Harmoniseeriv väriline projektori- viirg või kubisev küünlaleek, muga-

vad tugihoodid, vaikne muusika magnetofonilt või heliplaadilt — need kõik oleksid minimaalsed jõupingutused; olen täiesti kindel, et tudengid hakkaksid seda kohta omaks pidama. Laupäeval või pühapäeval tuleks kokku mõni omaaloominguline pillimeeste punkt ning improviseeriks enda ja ka teiste lõbusks.

Nii mõnigi skeptik vist juba muigab: mees sattus hoogu ja nüüd nuudkui fantaseerib.

Aga loodan ja usun siiski, et see väike kriitikaiguline jutuke jõuab ka meie PIKO hooldajate kõrvu ning üsna varsti on meil oma üliõpilaskohvik.

TIIT KALLASTE,
KP-51

KOMSOMOLIPILETIGA TASKUS

Jällegi on sügis. Punakollaseid lehti keerutab puisteedel, parkides. Ent Lõuna-Eesti lehispuised kuplid, orud, mille vahel vilguvad-pilgutavad järved ning järvekuded, on imeilusad. Seisatad kusagil seal Karksi või Munamäe kandis ning vaatad ja vaatad, suhu aga kipuvad vägisi vana laulu head sõnad — «...ilus oled isamaa...».

Kui palju selliseid sügiseid on olnud meie kõikide elus, kui palju on neid veel ees — andiderikaid, kauneid. Mäletan ühte sellist, 1945. a. sügisõhtut, pimedat, udusegust, lembet. Sammusime sõbraga tolaeage Mere-mäe valla ühel külavaheteel, seal Võrumaa kandis. Majade aknad olid pimedad, polnud siin siis eielektrit ega petrooleumi. Ei ainsatki heli suures külas, koeradki nagu oleksid põgenenud sinna, kus pole vaja haukuda. Üksnes selle või teise pimedat akna taga välgatas klaasil hõõguv plüruots. Valla täitevkomitee asus kusagil siinsamas, maantee serval. Leidisimegi maja, koputasime. Vaikus... Siis:

«Kes seal kolistab?» päris kare hääl.

«Meid saadeti Tallinnast...»

Raginal tiriti ükselt riiv ja selle vahelt toigati välja püstoliots. Esimees ise... Sisenesime täitevkomiteesse. Esimehe «kabinetti» oli sõna otseses mõttes relvaladu: aknal kümme korda graanaati, nurgas paar vintpüssi, saksa automaat, padrupidemed.

«Ega siis muidu, kus sellega. Arvan, et mõned on külski. Ega tülitatud?» rääkis esimees.

«Ei, kõik oli vaikne.»

«Vaikus, see on kõige hullem. Ei tea kunagi, kus saad...» Esimees mõtles hetke ja jätkas:

«Näe, tund tagasi tulistati üle tee asuvat metsast. Akna lasid puruks. sead, sihukesed. Kust ma selle klaasi... Talv ukse ees...»

Nii oli siis sellel punakuldtsel sügisel. Ja ega minagi sõbraga ilma pääsenud. Teisel hommikul, kui kõmpisime jaama poole, avati meie pihta püssituli nii 500—600 meetri kauguselt. Andsime tublisti vastu. Jaama ikkagi pääsesime, olgugi et kogu tee oli sõrm automaadi päästikul.

Kulakud olid siis seal kandis veel tugevad ning rääkisid:

«Kos tuuga, ega punatse kauas es jää, anname aga pähä!» Andsidki. Tulekeeled sähvatasid küll teeäärsetel metsades, pimedatest nurgatagustest ja... jällegi jäi teele lamama inimene partei- või komsomolipiletiga taskus.

Nad ei andnud armu kellelegi, kes astus välja uue korra kaitseks. See oli äge, vihane ning kesine võitlus, milles pidi paratamatult jääma peale uus, noor ja juba hoogsalt arenema hakkav elu. Kulaklus ja nende teenrid teadsid seda, seepärast panid nad vastu surmale määratud raevuga.

Meie aga olime siis kommunistlikud noored ja... kuidagi ei tahtnud surra! Ent taskus olev terashall komsomolipilet kohustas kõigele.

Nii mõnedki nende hulgas, keda tundsin, pole täna meiega, et jalutada sügislehtedest pehme pargiteel ja meenutada, meenutada...

Mäletan Jeedast, saime tuttavaks mingisugusel komsomolise-minaril. Kulaku kuul tabas teda Vastseliina kandis kas 1948. või 1949. aasta varakevad. Ta oli noor ja aktiivne poiss, kes pühendas palju jõudu oma valla noorte õpetamisele, kasvatamisele, võitlusele külakurnajate, nõukogude võimu vaenlaste vastu. Enne kui kustas Jeedase noor elu, langes tema relvast tabatuna nii mõnigi bandiit.

Kui te liigute sõidate Põlva kandis ja jõuate Põlva—Võru

teele, leiate siit kindlasti tee äärest suure kivi, millele on kirjutatud, et siin mõrvati kommunistlik noor Valter Rõigas. Seisatagem hetkeks, paljastagem pea — nii võitles siis kommunistlik noor hea tänase ja parema homse nimel.

Need on komsomoli, kogu rahva pühadeks paikadeks. Ja kas jõuaksime loetleda meie kommunistlike noorte mehisust, kangelaslikkust!

Kohe pärast sõda asusin tööle ELKNÜ Tallinna Nõmme Rajoonikomitee sekretärina. Meil oli siis Nõmmel 8—9 algorganisatsioon! Isegi siin, Tallinna külje all, viskasime väikekalibrilised õlale, kui läksime hilisele komsomolikoosolekule kas Raku karusloomade sovhoosi või Männikule. Sinna aga, kus praegu asuvad Mustamäel TPI õppekorpused, me ei läinud pimedatel õhtudel... Seal olid siis peale muu madal männisabrik, prügi-hunnikud.

Kuid komsomol ei võidelnud siis üksnes relvaga. Raskem ja ohtlikum võitlus, ideoloogiline, see oli, mis kestis lakkamatult. Mäletan, kuidas lahkusin ühe Nõmme kooli noorteõhtult pisaratega silmas. Minu vastane, äärmiselt tagurlike vaadetega pedagog, saatis mind ukseni, sõnas:

«Jõudke õnnelikult koju, härra... sekretär!»

Polnud siis neid teadmisi peale puhta südame ja selle, et sinu tee on ainuõige, et varem või hiljem liituvad sinuga kõik.

Minevik, minevik! Aastad, aastad! Juba on halligi juustes, kuid hing jäi komsomolipileti kaante vahele. See on hea, nii peabki olema. Nii olgu teilgi, uuel noorel haritud vahetusel!

A. HANSCHMIDT, endine ELKNÜ Tallinna Nõmme Rajoonikomitee sekretär

Esmakordne ja eriti aktuaalne

TPI teadusliku uurimise sektori vanem teaduslik töötaja Ilmar Pihlak kaitses Linnaehituse Teadusliku Uurimise Instituudi nõukogu ees Moskvas oma väitekirja.

Ilmar Pihlak lõpetas TPI ehitusteaduskonna autoteede erialal 1959. aastal. Järgnes viis aastat tööd «Kommunaalprojekti» linateede projekteerimise alal.

Väitekirja «Individaaltrans-

pordi kasutamise seaduspärasuste uurimine linnades» on esmakordne ja eriti aktuaalne seoses sõidautode tootmise järsu suurenemisega.

Väitekirjas esitatud linnaehituskulude järeldused ja liikluse kasvu prognoosimise meetodid põhinevad 4000 ankeedi, 1000 liikluspäeviku, 3500 intervjuu ja liiklusintensiivsuse ja parkimise andmete statistilisel analüüsil, kusjuures tulemusi on võrreldud teiste NSV Liidu ja välismaa linnade omadega.

Autori poolt väljatöötatud uurimismetoodikat on seni kasutatud kaheksas NSV Liidu linnas, sealhulgas Moskvas, Leningradis, Riias ja Kaunases.

Ametlikud oponendid tehnikadoktor A. Poljakov ja tehnikakandidaat E. Barkova märkisid töö aktuaalsust ja tulemuste praktilist tähtsust generaalplaanide ja liikluskõõrude koostajaile.

Surume värske teaduste kandidaadil kätt ja soovime edukat tegutsemist teadusepööl!

Kolleegid.

Mõni sõna väliturismist

Aastavahetus on peagi käes. On viimane aeg mõelda sellele, kuhu suunduda suvel. Kas peatub piilk Kaukasuse lumistel tipudel või ahvatleb hoopis Altai või süstamatk Koival?

ELKNÜ TPI Komitee välissuhete sektorit huvitab eelkõige see kontingent üliõpilasi, kes soovivad turistidena külastada teisi maid väljaspool Nõukogude Liidu piire.

Selleks on palve kõigile asjahuvilistele — esitada vastav avaldus komiteele (AV-413) hiljemalt 10. detsembriks.

Kokkuleppele EÜE keskestaabiga on palve ka kõigile, kes soovivad ehitusmaleva linnis suvel veeta puhkuse EÜE välisriikides, esitada avaldused samaks ajaks komsomolikomiteesse.

Mõni sõna möödunud aastast. Üldse on Eestist käinud «Sput-

niku» kaudu välismaal 99 üliõpilast ja nendest ligi 50 EÜE preemiariühmadega.

TPI-st käis 14 üliõpilast ja noort õppejõudu.

Oldi Poolas, Tšehhoslovakkias, Inglismaal, Bulgaarias ja Ungaris. E. Parbo viibis Nõukogude noorsoodelegatsiooni koosseisus Mehhiiko olümpiamängudel. Konkursi «Parim poliitökonoomia tundja TPI-s» võitja Tarmo Aus viibis preemiatusikuga Bulgaarias.

Tunduvalt suurema populaarsuse jaoks saavutama üliõpilaskonnas «Sputniku» rahvusvahelised noorsoolaagrid Krimmis, Volgal ja mujal Nõukogudemaal. See on ka vastuvõetav igati tudengi majanduslikule potentsiaalile.

ELKNÜ TPI KOMITEE
VÄLISSUHETE SEKTOR

Kultuuripäevadel Saksa Demokraatlikus Vabariigis

(Järg)

Viimane kontsert Schwerini ringkonnas toimus Lääne-Saksamaa piiril Boizenburgis. Linna-ree rääkis, et meie esinemiskoht oli rajast ainult 400 m kaugusel. Boizenburgis pidi avalduma Lääne-Saksamaa propaganda tugev mõju noorsoole. Raadio- ja televisioonijaamad töötavad ööpäevad läbi ja ideoloogiline sõnasõda käib täishooga.

Linnapea täna meid esineme eest ja märkis, et me aitasime sel viisil kaasa Lääne ideoloogia vastu peetavas võitluses.

Päevatunnid kulusid põgusaks tutvumiseks Schwerini ja Wismariga. Schwerinis külastasime kohalikku muuseumi, kus oli avatud Vive Tolli ja eesti laste tööde näitus. Eriti meeldisid laste tööd. Kahju, et meil pole avanenud võimalust külastada taolist näitust Tallinnas.

7. november oli meil ametlikult pulkpeepäev ja me sõitsime Rostocki. Kahlemata oli Rostockis kõige huvitavamaks ehitiseks 700-aastane Püha-Maria kirik. Rostock pühitses hiljuti oma asutamise 750. aastapäeva. Keegi kirikutegelane oli meie giidiks ja keegi ei võinud kaevata igavuse üle. Väga huvitav oli altar, mis näib nagu oleks ta kivist ja marmorist, kuid tegelikult on ta puust välja nikerdatud. Kiriku orel pidi olema parimaid Kesk-Euroopas. Kui kirikusse sisenesime, mängis orel.

Tõesti tekib mingi pühalik tunne ja kõik räägivad sosinal. Mõne uskliku jaoks väärivad märkimist fakt, et sõja ajal hävisid kõik majad kiriku ümber, aga pühakoda jäi terveks. Siiski, ka pühakoda oli üks süütepomm kukkunud (meile näidati pommiaku laes). Kuid kirikutegener kustutas pommi ja pärast tema surma pandi vana hoone seinale mälestustahvel. Wismaris aga nägime kirikut, millest sõjamõllus jäi järele ainult torn. Ilmselt ei jõua ka jumal kõiki pühakodasid kaitsta.

Lõunat sõime raekoja keldris. Iseenesest pole selles ju midagi uudset, kuid siiski meie jaoks üks huvitav asjaolu. Kelderiteks olid umbes 13—14-aastased poisid.

7. novembri õhtul toimus Warinis meie auks lahkumispidu seoses kontsertide lõppemisega Schwerini ringkonnas. Meile kõigile tehti väikesed kingitused ja ka meie poolt võõrustajatele. Tujju oli kõigil suurepärane — orkester mängis, trio laulis ja meie... meie tantsisime «Kontratantsu». Pärast käis pidu meie majakestes edasi. Viimane päev, õigemini öö, armsaks saanud Warinis. Kahju oli lahkuda.

8.—10. november. Juba kell seitse hommikul asusime teele. Ees seisab järjekordne pikk sõit Berliini. Väsimus on suur ja terve bussitüüsi rahvast magab. Lõunaks jõuame Berliini. Aega on nii vähe, et ei jõua isegi hotelli minna. Esinesime Ministrite Nõukogu hoones. Pärast seda koha kiiruga uude kohta — Trep-tow-Bohnsdorfi. Kõik on väsinud, aga siiski läheb üsna hästi. Ööbima tuuakse meid hotellis

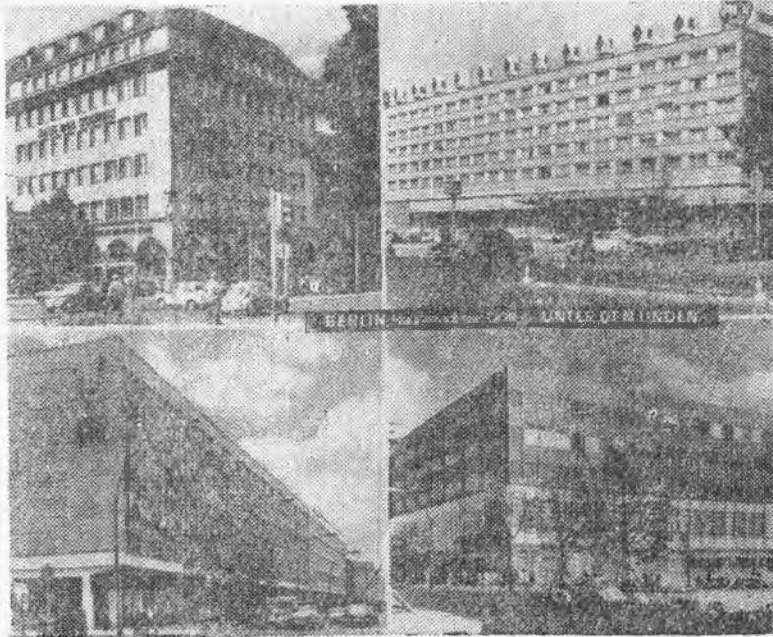
«Unter den Linden». Enamik saavad endale üheinimese toad. Tõesti väga luksuslik elamine.

9. novembril korraldatakse väike ekskursioon mööda Berliini. Brandenburgi väravad, Hitleri punker, müür ja traatad Ida- ja Lääne-Berliini vahel, mõned varemetses majad täis kuulija kylluauke — see kõik meenu- tab saksa rahva tragöödiat. Trep-tow park Leinava Ema ja Södur-Vabastaja kujuga jäävad alati meelde. Suured ühis-haavad, kuhu on maetud viis tuhat Nõukogude sõdurit, ja palju, palju pärgi.

Õhtul toimus järjekordne kontsert. Lava on hästi avar ja meil hea tantsida. Lõpus

ENN KIVILO

Neli uusehitist Berliinis.

HÜPNOPEEDIA

Õppeprotsessi teaduslik uurimine ja organiseerimine on viimase aja eriti hoogustunud. See on tingitud teadusliku informatsiooni pidevast kasvust ja vajadusest leida uusi võimalusi teadmiste ja oskuste optimaalseks omandamiseks.

Pedagoogilise protsessi edasise uurimise otstarbel on asutatud suuremates keskustes teaduslike laboratooriume. Selline laboratoorium on asutatud ka võõrkeelte õppimise psühholoogiliste, meetodiliste ja organisatsiooniliste küsimuste uurimiseks ja hüpnopedia rakendamiseks Moskvas 1965. a.

Kuna teadusliku õppimise küsimusi on juba kaua uuritud, siis on nüüd asutud uurima ka mitmete teaduslikku õppimisvõimet, et ära kasutada kõiki inimpsüühikas olevaid jõureserve. Siia kuulub eeskätt uneseisundis õppimise võimaluste selgitamine õpilaste varjatud võimete avastamise teel.

Unesõppimine ehk hüpnopedia on võimalik selle tõttu, et loomulikult une ajal ei uinu kogu peaaegu kogu, vaid selles on ärkvel nn. valvepunktid, mis on võimalised reageerima ülitundlikult välisärritustele. Seda akadeemik I. P. Pavlovi poolt avastatud võimet kasutatakse informatsiooni sisendamiseks magamise ajal.

On uuritud psühholoogilisi seaduspärasusi, mille alusel toimub efektiivne informatsiooni vastuvõtmine ja assimileerimine loomulikus unes.

Katsed on näidanud, et unesõppimine võib anda ühtlasemaid ja paremaid tulemusi, kui informatsiooni sisendamisele uneseisundis eelneb ettevalmistus ärkvelolekus.

Kes on õppinud võõrkeeli iseisest, see teab et kõige sobivam aeg õppimiseks on magamiskäigu eel.

Unesõppimise edukuse vajalikuks eelduseks on õpilaste psühholoogiline häälestamine. Vastav selgitus aitab kõrvaldada eelarvamused ja luua positiivne suhtumine senitundmatusse õppemetodisse. Õpilastele tehakse selgeks, et uus õppemeetod ei si-

salda endas midagi salapärasat ega kahjulikku, vaid annab neile hea enesetunde ja tõhusad töötulemused. Kui õpilastel on tahe omandada pakutavat õppematerjali ja kui nad rangelt kinni peavad ettenähtud tööreeglid, siis on töö viljakas.

Tööjõudlust saab tõsta kahel viisil: töömeetodi ratsionaliseerimisega ja õpilaste varjatud võimete ärakasutamiseks.

Õppemeetodi ratsionaliseerimine seisneb loogiliselt kavandatud programmi koostamises ja tehniliste vahendite kasutamises. Õpilaste varjatud võimete ärakasutamine on võimalik uneseisundis tingitud tähelepanu maksimaalsest kontsentratsioonist.

Õpilased peavad päevaamatu, milles märgitakse ära enesetunde ja meeleolu ärkamisel ja järgneva päeva jooksul.

Keelematerjali sisendamine ja meespidamine unesõppimisel toimub järgmise menetluse kohaselt.

Enne unesõppimist korraldatakse normaalne auditoorne tund laboratooriumis. Selle järel antakse õpilastele veerand tundi aega õhtuseks enesekorrasduseks. Edasi järgneb unumiseelne töö veerand tunni jooksul. Õpilased lamavad voodis ja kuulavad helilindilt edasiantavat programmi, loevad ja kordavad teksti diktori pauside ajal. Selle järel kustutatakse teled õpperogrammaga kõlab edasi järjest kahaneva valjusega ligikaudu ühe tunni vältel. Hommikul pool tundi enne ärkamist esitatakse uuesti programm järjest kasvava valjusega kuni normaalse kõnetoonini.

Ekspereimendi jaoks valitud programm koosneb teemaalilistest sõnadest ja sõnaühenditest. Uued sõnad antakse lausesesoes tuntud sõnade kontekstis. Esiteks nimetatakse uus sõna ja siis korraldatakse seda sõna lausesesoes.

Programm koostatakse loogiliselt seostatud lausetest dialoogi kujul.

Teadmiste kontrollimisel on selgunud, et materjal oli omandatud tervel rühmal ühtlaselt ja kindlalt kui harilikul õppimisel.

Hüpnopedia eelduseks on usk õpetajasse ja enesestegustoon.

Õpetusel ei ole vajalikku efektiivsust, kui sellega ei kaasne õpetaja või õpilase sügav veendumus soovitatavate tulemuste saamisest.

Üldiselt tuleb pidada hüpnopedia õppematerjali kinnistamise abivahendiks harilikku õppetöö kõrval.

Vaidlusi on tekitanud uneseisundi ja ärkveloleku vahekorraldamine. Kui tajumine oleks võimalik ainult ärkvelolekus, siis ei saaks juttu otla tajumisest uneseisundis. Kui aga oletada, et uneseisundis siiski tajumine ja informatsiooni assimileerimine toimub, siis peavad ka unes olema teaduse elemendid. Sellise oletuse võib kindlasti teha une algfaasi kohta, mil teostub järkjärguline üleminek ärkvelolekust uneseisundisse ja samuti ka une lõppfaasi kohta enne ärkamist. See on eriti tõenäoline sel juhul, kui uinuvat teadvust pidevalt ärritatakse.

Selline harjumuspärane ärritamine ei takista uinumist, kuid aeglustab seda. Just sel ajal on mõeldav esitatava informatsiooni tajumine ja assimileerimine.

Teisest küljest, uni ei katkesta lõplikult inimese üldist päevast käitumisjoont, vaid annab sellele teistsuguse aktiivse kaju. Kui inimese teadvus oleks unes täielikult välja lülitatud, siis oleks raske edasi anda ärkamise signaali. Nagu eespool öeldud, aitab seda nähtust seletada I. P. Pavlovi õpetus ajukoore osalisest pidurdusest ja osalisest erutusest ning valvepunktidest loomuliku une ajal.

Filoloogiadoktor P. VAARASK

Tähelepanu, õpperühma komsorg! FESTIVALILOTERII!

15. jaanuaril hakkavad Moskvas keerlema IX ülemaailmse noorsoo- ja üliõpilaste festivali loterii loosirattad.

Loositakse välja 100 sõiduautot «Volga», 800 «Moskvitš 412», 1200 «Zaporozetsit 966 B» ja palju teisi võite, kokku 8 690 000 võitu kogumaksumusega 25 miljonit rubla.

Piletite müük jätkub. Selge pildi saamiseks müügi kohta jagatakse õpperühma komsorgidele välja aru-

ande blanketid (neid saab teaduskonna büroo ideoloogiasektori juhatajalt), millised tuleb tagastada ELKNÜ TPI Komiteesse (AV-412) hiljemalt 2. detsembriks. See võimaldab meil õigeaegselt intensiivistada piletite realiseerimist. Juhul kui aruanne hilineb, jääb juba kogu vastutus komsorgi kanda.

Kasutame järgnevat nädalad intensiivseks tööks piletite levitamisel ja ostmisel!

ELKNÜ TPI KOMITEE

1 KULD, 2 HÕBEDAT JA SAMA PALJU PRONKSI

Seoses olümpia-aastaga on heaks kombeks väljendada saavutusi medalites. Sellise suurepärase «täispangaga» pöördusid viis TPI töstjat tagasi VSU «Kalev» vabariiklikelt meistriõistlustelt Kohtla-Järvelt.

«Kulla» vääriliseks osutus ülemaailmne REIN JÕGILA (ET-51), kes tuli 387,5 kilogrammiga vabariiklikuks spordiühingu meistriks.

«Hõbedat» omandasid kõrbeskaallane MARGUS MARTINS (LP-11) 210 ja poolraskekaallane HANNES KALMUS (TR-31) 375 kg-ga. Viimane neist püstitas uue TPI rekordi kolmevõistluses.

Pronksmedali võitsid raskekaallane TÕNU UNT (LE-91)

365 ja ülemaailmne AVO ALLESE (MP-91) 367,5 kg-ga.

Heast ettevalmistusest ja õnnestunud esinemisest kõneleb seegi tõsiasi, et neli meest viiest püstitasid uued isiklikud rekordid.

Tabulide tulemuste põhjal arvati ka kõik viis spordiühingu vabariiklikku koondvõistkonda osavõtuks VSU «Kalev» ja VS «Jõud» vahelisest matškoostumisest. Jõukatsumine toimub kaheksa võistkonnadega Tallinnas 21. ja 22. detsembril ja sellest on loota ka Mehhiko «hõbedat» JAAN TALTSI osavõitu spordiühingu «Jõud» poolt.

O. KULDERKNUP

SIIT ja SEALT

Malmö elanik härra Larsen hakkas pulmade kümnendale aastapäevale mõtlema ettenägelikult ja ammu. Kui see päev käite jõudis, sai tema teinpool kingituseks pika keti. See oli kokku pandud kolmesajast nõobist. Riita olid aetud nimelt need nõobid, mis proua Larsen oli abielupõlve kestel unustanud õmblemast oma mehe rõivaste külge.

*

80-aastane Michael Frohreich ilmus Austini linnas Ameerika Ühendriikides kohtu ette liikluseeskirjade rikkumise pärast.

Kohtunik küsis taadilt juhuluba.

«Soovite näha juhuluba? Kas siis midagi taolist üldse olemas on?» küsis kaebalune suuresti imestades.

Mõne minuti pärast selgus, et Michael Frohreich sõidab autoga juba 1915. aastast alates ja arusaadavalt ilma juhiloata.

Täna, 29. novembril 1968 kell 19.30 PIKO-s

KLUBIOHTU

«TALLINNA KIRIKUD 1968»
Jutulõnga hoiavad ülal kunstiteadlane E. Raadik ja dots K. Vimmsaare.

KIRJASTUSGRUPI

VÄLJAANDEL ILMUS

Химия и химическая технология XVIII. Tallinn 1968, 95 lk., 500 eks., 50 kop.

«TPI Toimetised» Seeria A-263.

Химия и химическая технология XIX. Tallinn 1968, 112 lk., 500 eks., 55 kop.

«TPI Toimetised» Seeria A-264.

Электромеханика I. Tallinn 1968, 62 lk., 500 eks., 30 kop.

«TPI Toimetised» Seeria A-265.

Теплоэнергетика VIII. Tallinn 1968, 56 lk., 500 eks., 26 kop.

«TPI Toimetised» Seeria A-266.

Исследование и проектирование электромагнитных средств перемещения жидких металлов VI. Tallinn 1968, 112 lk., 500 eks., 53 kop.

Head nõu diplomandile

Enne diplomitöö algust oli veidi kõhe tunne küll. Hüdraulikaga oli senini sama palju pistmist olnud kui mutil purjesportidaga. Natuke muidugi oli enne aimu, sest pinkide kursuses loeti veidi. Aga ega liiga tee, kui ühe asja selgemaks saab. Nii oligi asi otsustatud.

Praktikaks oli «turismireis» Gomeli Hüdroaparatuuri Tehasesse. Seal õnnestus küed õliseks teha ja näha, kuidas hüdroaparatuur välja näeb.

Pärast tagasitulekut läks lahti raamatutes tuhnimiseks. Esialgu muidugi vales kohast. Et aega oli alguses küll, juhitudsin Parkinsoni seadusest, et iga asi võtab parajasti nii palju aega kui antakse.

Hiljem läks kiireks nagu alati. Töö käigus õppisin ära tšehhi keele (muidugi mitte täiesti selgeks), sest mitmed juhtivad spetsialistid hüdraulika alal on Svejki kaasmaalased.

Vahepeal pidin murest mustaks minema, aga tagantjärele ei mäleta, et midagi ülesaamatut oleks olnud (kui oligi, siis hüüsin sellest mööda).

Juuni keskpaigaks õnnestus jooni täis tömmata 13 formaati 24 vaatamata sellele, et olen ebausklik. Peale selle veel 160 lehte juttu juurde.

Kui asi hakkas valmis saama, siis tundsin, et teadmiste poolt võiks alustada (kahjuks tuli juba projekt ära anda).

Peeter Pappel

Tõnu Koger

TPI MATKAKLUBI TEATAB,

et pühapäeval, 1. detsembril kell 20 algab PIKO-s

matka- ja orienteerimise-

hooaja lõpuõhtu.

kus võite endid veidi lõvestada ja reisivõimust puhata, sest kavas on parimate autasustamine, viktoriiin. Ekraani vahendusel jagatakse kõigile muljeid matkast kaugete mägede tippudele ja tantsuks mängib orkester.

Tulge meie seltsi!

Vast. toimet. V. KALPUS

Organ парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газета «Таллинский политехник».

Hind 2 kop.
Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42, MB-10523

Tellimise nr. 3889

Vanasti öeldi — mehe au on habe. Mõned vist praegu mõtlevad (jätame seekord nimed ütlemata), et ka üllikad juuksed on au. See mõte on vist küll vildak!

«Mängi kavaleri, paku naistudengile platsi!»

«Oi — tudeng küll, kuid mitte naine!»
TÕIV JOANDI